

IMA LJUBLJANA PODEŽELJE? DA! – TUDI RIGIDNI SISTEM MESTNE UPRAVE OMOGOČA VELIKO KREATIVNOSTI IN DELO ETNOLOGA

Šmitkov večer z Maruško Markovčič, Ljubljana, 28. oktober 2022

V torek, 18. oktobra 2022, smo na Oddelku za etnologijo in kulturno antropologijo pričeli z novim ciklom Šmitkovih večerov. Na že jubilejnem 20. Šmitkovem večeru, poimenovanem *Ima Ljubljana Podeželje? Da! – Tudi rigidni sistem mestne uprave omogoča veliko kreativnost in delo etnologa*, smo gostili Maruško Markovčič, višjo svetovalko na Odseku za razvoj podeželja Oddelka za varstvo okolja Mestne občine Ljubljana. Z gostjo smo se pogovarjali asistentka Veronika Zavratnik ter študenta Žiga Korbar in Manca Gorenc.

Maruška Markovčič že 23 let prenaša etnološko znanje v prakso v okviru različnih projektov, ki so osredotočeni predvsem na revitalizacijo in razvoj ljubljanskega podeželja. V teh letih je njeno delo še posebej zaznamovalo vzhodni del ljubljanske občine, ki je med drugim tudi s pomočjo etnoloških taborov našel svojo identiteto, ponovno zaživel in postal viden del ljubljanskega podeželja. Gospa Markovčič od samega začetka svoje poklicne poti s pomočjo etnološkega znanja spodbuja prebivalce ljubljanskega podeželja, da aktivno sodelujejo v oblikovanju lokalne skupnosti in soustvarjajo svojo prihodnost v obliki novih produktov, s katerimi se lažje pozicionirajo v lokalnem okolju.

V prvem delu pogovora smo pozornost namenili poklicnim začetkom in frustracijam sogovornice, razhajanjem med teorijo in prakso v njenem delu ter nasvetom za lažji prehod iz študentskih klopi v pisarne. Maruška Markovčič je z delom na MOL pričela leta 1999, vendar je že v študijskih letih aktivno sodelovala v turističnem društvu, kjer je pridobila tudi veliko praktičnega znanja, vezanega na vodenje in organizacijo projektov, ter navezala pomembne stike z drugimi organizacijami. Kot etnologinja je na »naravoslovnem« oddelku samevala, vendar je bila pri svojem delu deležna izjemne podpore sodelavcev, še posebej zato, ker tematika razvoja podeželja potrebuje celostno – tudi družboslovno obravnavo. Pri delu ji je bilo ključno, da raziskave, ki jih je opravljala tudi v sodelovanju z Oddelkom za etnologijo in kulturno antropologijo (EiKA) Filozofske fakultete v Ljubljani, razvijejo svoj aplikativni potencial v obliki končnega produkta, ki bo pripomogel k izboljšanju položaja preučevanih območij. Sogovornica je priznala, da se je srečala tudi s trenutki negotovosti in nemoči, saj je pri delu z ljudmi veliko negotovih dejavnikov. Skozi leta je doumela, da pri tovrstnem delu ne smeš biti rezultatsko naravnani in da je treba kdaj tudi pustiti času čas. Izpostavila je tudi pomembnost ak-

tivnega vključevanja različnih akterjev z obravnavanega področja za zagotovitev dolge življenjske dobe projektov. Z drugim delom pogovora smo osvetlili delo etnologa v mestni upravi in pomen etnologije pri razvoju podeželja. Tudi na MOL večji del aktivnosti poteka v okviru projektov, pri katerih Maruška Markovčič vodi celotno razvojno pot od ideje do končnega produkta. Na tovrstnih delovnih mestih etnolog ni zgolj raziskovalec, ampak tudi koordinator, torej tisti, ki išče soglasja, pripravi naročilnico, izpelje javno naročilo ter uredi lekturo in prevod. Sogovornica je pripomnila, da je pri vseh dejavnostih ključnega pomena sposobnost navezovanja stikov z ljudmi, ki jo je izpopolnila v času študija. In prav pristen stik z ljudmi je dodana vrednost etnologa pri načrtovanju razvoja podeželja: »Etnologi smo tisti, ki razumemo utrip prostora. [...] Skozi zgodbe posameznikov razumemo, zakaj je cesta bolj pomembna tja, in ne tja.«

V zadnjem delu pogovora smo pozornost preusmerili v aktualni projekt Čebelja pot, ki je bil leta 2017 mednarodno prepoznan kot primer dobre prakse. Začetna ideja se je nadgrajevala v okviru več projektov in danes predstavlja inkubator novih idej oz. mrežo 46 deležnikov znotraj MOL. Poglavitna nit Čebelje poti je samooskrba, ki ji MOL posveča veliko pozornost. Eden izmed glavnih ciljev je povečati samooskrbo Ljubljane, in v luči tega se MOL zavzema za ohranjanje in povečanje kmetijskih površin ter vzpostavlja informativno točko VEM in Center kulture bivanja ter trgovino z lokalno prehrano v Rogu. Pospeseno iščejo tudi prostorske potenciale za urbano kmetijstvo, t. i. tovarne hrane. Na vprašanje o prihodnosti ljubljanskega podeželja je sogovornica odgovorila optimistično, saj imajo tehnološko naprednejše kmetije naslednike kljub trendu upadanja števila kmetij. Glede ugaslih kmetij pa po njenih besedah kmetijska zemljišča na srečo v večini prehajajo v uporabo drugim kmetom, s čimer se podeželje ne zarašča. Maruška Markovčič je s sklepnimi mislimi študente povabila, da že med študijem aktivno pridobivajo nova znanja znotraj različnih ustanov, in opomnila, da bo v prihajajočih letih nujno potrebno etnološko raziskati obrobna območja Ljubljane – Savlje, Kleče, Vižmarje, Brod, Tacen – ki so se že skoraj zlila z mestom Ljubljano.

Ob koncu pogovora smo namenili nekaj časa tudi vprašanju iz občinstva. Gostja je podrobneje pojasnila, na kakšne načine so vzpostavljene kratke dobavne verige v Ljubljani: s spodbujanjem prodajnih lokacij na kmetijah, z

* Manca Gorenc, študentka etnologije in kulturne antropologije, Univerza v Ljubljani, Filozofska fakulteta, Oddelek za etnologijo in kulturno antropologijo; mancagorenc.mg@gmail.com.

Vprašanja iz občinstva (foto: Tina Krašovic, 18. 10. 2022).

organizacijo dogodkov, povezanih s promocijo podeželja (Festival ljubljanskega podeželja), z vzpostavljanjem neposrednih stikov med ponudnikom in potrošnikom (Borza živil), z izdajo publikacije *Vodnik po lokalni samooskrbi* s seznamom lokalnih pridelovalcev hrane, z omogočanjem posameznim ustanovam, na primer vrtcem, da v kvoti javnih naročil 20 odstotkov sredstev namenijo lokalnemu pridelovalcu hrane, in z omogočanjem lokalne prodaje na mestnih tržnicah. Na kratko smo naslovili tudi vlogo politike pri projektih, povezanih z razvojem podeželja, projek-

tnim delom in prihodnostjo urbanega pridelovanja hrane. Gostovanje Maruške Markovčič v sklopu cikla Šmitkovih večerov je bila lepa priložnost za osvetlitev »netradicionalnega« in razgibanega delovnega mesta etnologa v mestni upravi. Pogovor z Maruško Markovčič, kot tudi ostale Šmitkove večere, si lahko ogledate na YouTube kanalu Oddelka za etnologijo in kulturno antropologijo, intervju z gostjo, ki ga je opravila Manca Gorenc, pa si lahko preberete v tej številki *Glasnika SED*.

